

## Standpunten MantelzorgNL mantelzorgwaardering

Gemeenten zijn sinds 2015 zelf verantwoordelijk voor het mantelzorgbeleid en daarmee ook het waarderen van mantelzorgers. In 2021 en 2019 heeft MantelzorgNL onderzoek gedaan naar de waardering per gemeente. Uitkomst van beide onderzoeken is dat gemeenten verschillend omgaan met mantelzorgers en dat waardering ver uiteen loopt.

MantelzorgNL pleit ervoor:

- De mantelzorgwaardering te integreren in een breder ondersteuningspakket.
- Een individuele waardering in de vorm van een financiële bijdrage te geven.
- Dat ongeacht de indicatie en ongeacht of de zorg voor de naaste gefinancierd wordt uit de Wmo, Wlz of Zvw mantelzorgers gewaardeerd moeten worden.
- Waardering te zien als een kans om mantelzorgers in beeld te krijgen, waardoor preventief ondersteuning aangeboden kan worden. Dat verkleint de kans op overbelasting.

### 1. Financiële waardering wordt door mantelzorgers het meest gewaardeerd

Uit onderzoek van MantelzorgNL<sup>1</sup> blijkt dat de meeste mantelzorgers (62%) behoefte hebben aan een financiële bijdrage. Dit is in een recent onderzoek bevestigd<sup>2</sup>. De waardebon of spaarpas staat op de tweede plaats, gevolgd door vouchers. Naar waardering in de vorm van een attentie of een bijeenkomst gaat de minste voorkeur naar uit.

Als MantelzorgNL willen we op basis van deze onderzoeken adviseren om de waardering in de vorm van een substantiële financiële bijdrage te leveren. Belangrijker nog dan de hoogte van het bedrag is dat mantelzorgers zich gezien voelen. Erkenning en waardering hangt met elkaar samen.

### 2. Individuele versus collectieve waardering

Naast de individuele waardering kun je als gemeente mantelzorgers op heel veel andere manieren waarderen. Wees daar creatief in. Zoveel mantelzorgers, zoveel wensen. Collectieve waardering is dus waardevol, maar zorg er in ieder geval voor dat er een individuele waardering beschikbaar is. Ook vanwege het feit dat niet iedere mantelzorger in de gemeente woont van de zorgvrager. En in die gemeente moet de mantelzorger wel de aanvraag voor de waardering doen. De behoefte van een high tea in een 'vreemde' gemeente is minder groot. Een waardering in de vorm van een geldbedrag kan voor deze groep mantelzorgers een (bescheiden) bijdrage zijn aan hun reiskosten.

### 3. Mantelzorgwaardering integreren in breder ondersteuningspakket

De integrale visie op mantelzorgondersteuning is leidend en de individuele waardering zou dan ook onderdeel moeten uitmaken van een breder ondersteuningspakket voor mantelzorgers. Zie het dus niet als losstaand onderdeel van het mantelzorgbeleid. De waardering is geen doel op zich. Financiële waardering is een van de acht vraaggebieden (valt onder 'financiële tegemoetkoming')<sup>3</sup>. Waardering zit 'm niet alleen in de individuele waardering, maar ook in het vertrouwen voor mantelzorgers dat ze weten waar ze op kunnen rekenen in de ondersteuning als ze daar behoefte aan hebben. Dat ze bijvoorbeeld gebruik kunnen maken van respijtzorg als ze daar behoefte aan hebben. Ook dat moet dus goed op orde zijn als je het hebt over waardering. Maar respijtzorg mag niet in de plaats komen van de individuele ondersteuning, het is

---

<sup>1</sup> NMP (2016): <https://backend.mantelzorg.nl/app/uploads/sites/3/2020/06/Rapportage-resultaten-mantelzorgwaardering.pdf>

<sup>2</sup> NMP (2022) Resultaten NMP gemeenteraadsverkiezingen en waardering [verslag MantelzorgNL](#)

<sup>3</sup> [Acht vraaggebieden van mantelzorgers - MantelzorgNL](#)

complementair aan elkaar. Bovendien is respijt meer vraag gestuurd. Het idee van waardering valt daarmee weg: waardering ontvang je, wordt aangeboden, is niet vraag gestuurd. Waardering in algemene zin wordt door de ontvanger extra gewaardeerd als die er niet zelf eerst om hoeft te vragen. Dit is ook het verschil tussen mantelzorgondersteuning en mantelzorgwaardering. Waardering als onderdeel van het totale mantelzorgbeleid bestaat er ook uit dat de gemeente bijvoorbeeld het gesprek met lokale werkgevers voert over werkende mantelzorgers. De gemeente kan zorgprofessionals stimuleren meer oog te hebben voor mantelzorgers, onder andere met het oog op signalering van overbelasting en tijdige inzet van bijvoorbeeld passende respijtzorgvoorzieningen. Door deze visie op mantelzorgondersteuning kan de gemeente de waardering voor mantelzorgers laten blijken, ter aanvulling op de individuele financiële waardering.

#### **4. Zorg ervoor dat er zoveel mogelijk mantelzorgers in aanmerking komen voor de waardering**

Als gemeente heb je de keuze alle mantelzorgers te waarderen, dus niet alleen maar de mensen die zorgen voor iemand die zorg ontvangt via de Wmo. MantelzorgNL vindt dat ongeacht de indicatie en ongeacht of de zorg voor hun naaste gefinancierd wordt uit de Wmo, Wlz of Zvw je mantelzorgers moet waarderen. Ook de mantelzorgers die zorgen voor iemand in een verpleeghuis bijvoorbeeld verdienen het om gewaardeerd te worden. Vergeet ook de jonge mantelzorgers niet.

#### **5. Communiceer transparant over hoe mantelzorgers de waardering kunnen aanvragen**

Je wil zoveel mogelijk mantelzorgers bereiken met de waardering, dus de communicatie daarover moet helder zijn. Zowel via het steunpunt, als via de gemeente website. Zowel online als in huis-aan-huis bladen.

Uit onderzoek van MantelzorgNL<sup>4</sup> bleek dat in 2019 in 12% van de gemeenten de waardering (online) onvindbaar is. Bij 20% van de gemeenten is de informatievoorziening gebrekkig of de aanvraagprocedure zo ingewikkeld, dat dat mantelzorgers ontmoedigt. Als je als mantelzorger zoveel moeite moet doen om erachter te komen hoe de waardering kan worden aangevraagd, kun je niet spreken van waardering. Het is dus noodzakelijk om transparant te communiceren, om het mantelzorgers zo gemakkelijk mogelijk te maken.

#### **6. Gebruik de mantelzorgwaardering om te laten zien dat je mantelzorgers echt waardeert**

Dat mensen een individuele waardering kunnen aanvragen wordt niet automatisch als waardering gezien. Het maakt heel veel uit wat de toon is rondom de communicatie, maar wat hierin ook bepalend is, is de aanvraagprocedure. Maak de procedures voor de aanvraag niet te ingewikkeld. Het schrikt sommige mensen af als je via digi-d een aanvraag moet doen en niet iedereen is internet-vaardig. Zorg er dus voor dat de aanvraagprocedure laagdrempelig is. Als mensen heel veel moeite moeten doen om de waardering aan te vragen en als het lang duurt voordat ze bericht terug krijgen is er van waardering maar weinig sprake.

#### **7. Mantelzorgers in beeld**

Via de waardering kun je mantelzorgers in beeld krijgen. Dit moment van contact kun je gebruiken om te achterhalen wat de ondersteuningsbehoefte van mantelzorgers is. Het is een belangrijk instrument in preventie en vroegtijdige signalering. Het heeft dus naast de waardering een andere waardevol doel, namelijk zicht krijgen op die ondersteuningsbehoefte. Daarvoor is het wel van belang dat bij de aanvraag gevraagd wordt hoe- en of mantelzorgers ondersteund willen worden. Als je de waardering afschaft, ben je alsnog als gemeente veel geld kwijt in het vinden van de mantelzorgers.

---

<sup>4</sup> <https://www.mantelzorg.nl/nieuws/waardering-voor-mantelzorgers-in-78-gemeenten-onvindbaar-of-zelfs-afgeschaft/>